

Aquesta publicació és la traducció de les recomanacions finals del document “**Learn for our planet. A global review of how environmental issues are integrated in education**” (UNESCO, 2021), que analitza fins a quin punt els aspectes relacionats amb el medi ambient estan integrats en l'educació als cinc continents. El document original de la UNESCO es va presentar en el marc de la Conferència Mundial d'Educació per al Desenvolupament Sostenible de la UNESCO, el maig de 2021 a Berlin.

A la presentació del document, la directora general adjunta per a l'Educació de la UNESCO, la Prof. Stefania Giannini, n'exposa l'objectiu: “Amb aquesta publicació, la UNESCO espera proveir de coneixement, motivació i consell per a incrementar el compromís nacional i internacional cap al nou marc 'ESD for 2030'. Un full de ruta per a transformar l'educació a través de l'acció en polítiques capdavanteres, adaptació dels entorns d'aprenentatge, capacitat dels educadors, empoderament i mobilització del joves i impuls del territori. Amb el compromís global per a l'ESD for 2030, podem empoderar els alumnes amb el coneixement, la presa de consciència i les habilitats per viure i actuar per a un futur sostenible.”

CATESCO, juliol 2021

→ CAL DONAR MÉS IMPORTÀNCIA ALS TEMES MEDIAMBIENTALS EN L'EDUCACIÓ I, EN PARTICULAR, CAL INTEGRAR EL CANVI CLIMÀTIC I LA BIODIVERSITAT EN MÉS CONTINGUTS.

Les crisis climàtiques i de biodiversitat s'han intensificat en els darrers anys, però els estudis indiquen que els documents de política educativa de molts estats membres no s'han mantingut al dia. La manca d'atenció a la biodiversitat i al canvi climàtic és problemàtica. Passa el mateix amb els documents curriculars (p. ex., plans d'estudis, temaris o llibres de text), que, tot i ser específics, es renoven poc sovint. En tots dos casos, la manca d'atenció a aquestes qüestions en els documents actuals significa que l'educació corre el risc d'exercir un paper silenciós a l'hora d'aplicar estratègies de mitigació i adaptació urgents en els pròxims anys.

Cal integrar un ampli ventall de continguts mediambientals en tots els nivells d'elaboració de les polítiques educatives, inclosos els marcs curriculars, els plans d'estudis, els llibres de text i la planificació estratègica i del sector.

→ L'APRENENTATGE MEDIAMBIENTAL HA D'ESTAR INTEGRAT AL PLA D'ESTUDIS, AMB UNA PEDAGOGIA HOLÍSTICA QUE NO NOMÉS SE CENTRI EN EL CONEIXEMENT COGNITIU, SINÓ QUE TINGUI COM A OBJECTIU INVOLUCRAR ELS ESTUDIANTS SOCIALMENT I EMOCIONALMENT I FOMENTAR L'APRENENTATGE I LA PARTICIPACIÓ ORIENTATS A L'ACCIÓ.

Les respostes de les enquestes que s'han dut a terme suggereixen que fins a cert punt s'integren continguts sobre medi ambient en moltes assignatures del primer cicle de secundària, tot i que continuen estant més presents en assignatures de ciència i geografia. En general, els resultats suggereixen que el grau d'integració d'aquests continguts a les assignatures curriculars és relativament baix (consulta també Chang & Pascua, 2017; Kalali et al., 2019). Tot i que trobar maneres creatives d'incloure els problemes i les preocupacions mediambientals en diverses assignatures és un repte, transmet tant als professors com als alumnes que es necessiten diverses fonts de coneixement i d'acció per fer front a les crisis ecològiques, en lloc de dependre només de solucions científiques o tècniques (Hornsey et al., 2016).

Els enquestats suggereixen que hi ha un desequilibri entre les dimensions de l'aprenentatge: es dona més importància a l'aprenentatge cognitiu i menys a l'aprenentatge socioemocional

i a l'orientat a l'acció. Aquesta opinió coincideix amb els resultats d'estudis anteriors (p. ex., UNESCO, 2019b, Glackin & King, 2020). Tot i això, la majoria d'enquestats destaquen que les activitats orientades a l'acció tenen una importància crucial en l'aprenentatge mediambiental. En són exemples la participació en projectes d'acció i altres tipus de pedagogies interactives i holístiques. Una pedagogia i un pla d'estudis holístics que englobin dimensions cognitives, socioemocionals i d'acció són fonamentals per desenvolupar alumnes amb coneixements, competents, esperançadors i compromesos.

i Més informació:

- [Education for Sustainable Development: A Roadmap \(ESDfor2030\)](#)
- [Educació per als Objectius de Desenvolupament Sostenible: objectius d'aprenentatge](#)
- [Educational content up close: examining the learning dimensions of Education for Sustainable Development and Global Citizenship Education](#)

→ ELS PLANS DEL SECTOR EDUCATIU HAN D'INCLoure TEMES RELACIONATS AMB EL MEDI AMBIENT PER MOSTRAR QUE ÉS UNA PRIORITAT ABSOLUTA, INFLUIR EN L'ORIENTACIÓ DELS CONTINGUTS D'APRENENTATGE I TAMBÉ PROMOURRE ENFOCAMENTS PER A LA SOSTENIBILITAT EN TOT EL SECTOR.

Independentment del marc curricular utilitzat, només el 25% dels plans del sector educatiu se centren en el medi ambient. El fet de donar gens o poca importància a un enfocament mediambiental als plans del sector educatiu indica que no es prioritza prou el medi ambient en la planificació general de molts sistemes educatius. La presència relativa del medi ambient als marcs curriculars nacionals dona una idea de com es tracta aquest tema als currículums concrets dels cursos i de les assignatures. La política educativa nacional i els documents de política curricular no afecten directament l'ensenyament ni l'aprenentatge als centres educatius, però sí que indiquen quines són les prioritats principals, i aquestes prioritats repercuteixen en el contingut que s'inclou als llibres de text i als plans d'estudis i en el que s'ensenya als centres educatius i a les aules.

→ **TOTS ELS DOCENTS I L'EQUIP DIRECTIU DELS CENTRES HAN D'ESTAR VERSATS EN L'EDUCACIÓ EN EL DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE, INCLOSES QÜESTIONS RELATIVES A L'EDUCACIÓ MEDIAMBIENTAL, EL CANVI CLIMÀTIC I LA BIODIVERSITAT. HAN D'ESTAR FORMATS PER PODER EXERCIR LA SEVA FUNCIÓ EN AQUEST ÀMBIT MITJANÇANT ENFOCAMENTS D'APRENENTATGE TRANSFORMADORS.**

Més d'una tercera part dels enquestats indiquen que no s'inclou material relacionat amb el medi ambient als programes de formació dels docents, fet que indica que hi ha una clara necessitat d'augmentar els objectius i el suport perquè els estats membres puguin abordar aquest àmbit fonamental en la formació tant de futurs docents com de docents en actiu. Els organismes intergovernamentals poden proporcionar assistència tècnica, catalogar pràctiques efectives i ajudar a obtenir fonts específiques de finançament, en part demanant al país que s'esforci per assolir l'objectiu de desenvolupament sostenible número 4, especialment pel que fa al punt 4.7. A partir d'una revisió de les comunicacions nacionals a la Secretaria de la Convenció Marc sobre el Canvi Climàtic, també s'ha conclòs que molt pocs països declaren incloure el canvi climàtic als programes formatius dels docents, fet que indica que cal incloure aquest tema als programes i també millorar les comunicacions pertinents (UNESCO, 2019a).

Més informació:

- [Teaching and learning transformative engagement](#)
- [Getting climate-ready: a guide for schools on climate action](#)
- [Trash Hack action learning for sustainable development: a teacher's guide](#)

→ **EL COMPROMÍS DELS CENTRES EDUCATIUS AMB LES QÜESTIONS MEDIAMBIENTALS HA D'ANAR MÉS ENLLÀ DE L'ENSENYAMENT I DEL SUPORT A L'ACCIÓ MEDIAMBIENTAL DELS ALUMNES; HA D'IMPLICAR L'ACCIÓ DELS CENTRES I DELS EQUIPS DIRECTIUS.**

Un enfocament "escolar integral" pel que fa a les qüestions mediambientals no només implica que aquestes qüestions tinguin cabuda als plans d'estudis i a la pedagogia, sinó també que es redueixi la petjada ecològica de les institucions i que els centres mostrin lideratge mediambiental tant a la comunitat local com en la gestió global de la institució (Hargis & McKenzie, 2021; Henderson & Tilbury, 2004). Això inclou reduir la petjada ecològica dels centres educatius i també promoure que la pedagogia i l'activitat dels estudiants siguin profundes, compromeses i donin suport a l'aprenentatge i la participació mediambientals orientats a l'acció.

→ **CAL INCLURE EL CONEIXEMENT INDÍGENA EN L'APRENENTATGE MEDIAMBIENTAL I GARANTIR UN AMPLI ASSESSORAMENT DELS GRUPS INDÍGENES.**

Pocs participants de les enquestes han informat que representants indígenes han participat en la implementació d'activitats mediambientals als centres educatius, la qual cosa

planteja preguntes sobre quina és la cultura dominant de la qual s'extreu el coneixement ambiental.

Com que en aquests resultats poden faltar-hi països o haver-hi problemes de mostreig, aquesta exclusió relativa del coneixement indígena en l'aprenentatge mediambiental als centres educatius mereix un anàlisi més profund. Els estudis anteriors relacionats amb el coneixement indígena conclouen que, tret d'algunes excepcions (Meza, 2016), la inclusió de grups indígenes és insuficient, inexacta i no està prou connectada amb les prioritats de la sostenibilitat (Kim & Dionne, 2014; Whitehouse et al., 2014).

→ **ELS AGENTS MEDIAMBIENTALS I EDUCATIUS NACIONALS I INTERGOVERNAMENTALS HAN DE COL·LABORAR MILLOR PER AUGMENTAR ELS OBJECTIUS I DEFENSAR L'ACCIÓ A TRAVÉS DE REGLAMENTS, POLÍTIQUES, PROGRAMES, ESDEVENIMENTS I ESTÀNDARDS INTERNACIONALS.**

Els agents i els processos nacionals i intergovernamentals estan marcant la diferència a l'hora d'abordar els reptes mediambientals en l'educació i mitjançant l'educació. Els ministeris i els agents intergovernamentals dels àmbits de l'educació i del medi ambient han de continuar col·laborant per augmentar els objectius i defensar l'acció proporcionant orientació tècnica, aprenentatge entre iguals i creació de consens sobre els aspectes clau de la qualitat i la quantitat de l'aprenentatge i la formació mediambiental en totes les formes d'educació formal, no formal i informal.

El paper de les lleis mediambientals i dels programes i esdeveniments intergovernamentals en l'avenç dels canvis polítics a nivell nacional s'ha fet evident a través de les enquestes i en relació amb els marcs canviants utilitzats en les polítiques educatives i els plans d'estudis.

Els enquestats destaquen significativament el paper important que les agències intergovernamentals i els esdeveniments internacionals (a banda de les lleis mediambientals nacionals) han tingut en la creació d'un impuls per fomentar un major enfocament mediambiental als sistemes d'educació primària i secundària. Les reunions, els esdeveniments i els processos internacionals i intergovernamentals poden inspirar i catalitzar l'acció dels països i oferir-los oportunitats d'avançar i assolir estàndards i objectius internacionals per fer front als reptes mediambientals en l'educació i mitjançant l'educació.

Els processos intergovernamentals sobre el canvi climàtic i la biodiversitat actualment estan poc compromesos amb els sistemes educatius i l'aprenentatge com a components clau per fer possible una ciutadania global conscient i motivada, un element imprescindible per assolir l'acció ambiciosa dels estats. Per integrar amb èxit els temes mediambientals en l'educació a tot el món, cal que els sectors de l'educació i el medi ambient col·laborin a nivell nacional, regional i internacional, i que ho facin especialment els ministeris d'educació i de medi ambient.

Més informació:

- [Integrating for climate empowerment into nationally determined contributions: a short guide for countries](#)